

Jak sůl ovlivňuje teplotu varu vody

Pomůcky

Teplotní čidlo GDX-TMP, stojan na upevnění čidla (lze využít držák čidel Vernier ESUP nebo GDX-CLAMP), vaříč, zápalky, kovová nádoba, utěrka či chňapka, lžice, kuchyňská sůl (na 100 ml vody 2 až 3 lžice soli), odměrka.

Teorie

Pokud vodě dodáváme teplo, její teplota roste. Jakmile začne voda vřít, růst teploty se zastaví, protože všechno dodávané teplo voda využívá ke změně skupenství kapalného na plynné (více v měření www.vernier.cz/43).

Teplota varu čisté vody je přibližně 100 °C – přesná hodnota je ovlivněna aktuálním tlakem, tj. nadmořskou výškou a stavem počasí. V ČR je běžně teplota varu i o několik stupňů Celsia nižší (více v měření www.vernier.cz/294).

Pokud vodu výrazně osolíme, zvětšíme rozsah teplot, ve kterém takto osolená voda zůstává kapalná – teplotu tání osolením snížíme (více v měření www.vernier.cz/4), teplotu varu takto naopak zvýšíme.

Nestačí osolení „špetkou“. Pro výraznou změnu teploty varu o několik stupňů Celsia doporučujeme vyrobit nasycený roztok (cca 40 gramů NaCl na každých 100 ml vody).

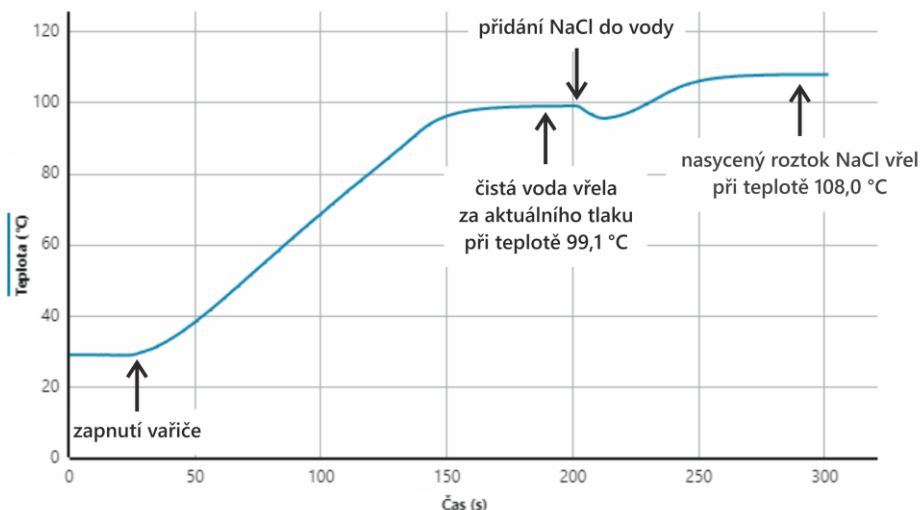
Provedení experimentu

1. Spustíte aplikaci Graphical Analysis a připojíte čidlo tlaku ([návod](#)).
2. Klikněte na pole *Režim, Frekvence* v levém dolním rohu, ponechte výchozí frekvenci měření (2 vzorky/s) a zvolte ruční zastavení měření. Potvrďte tlačítkem *Hotovo*.
3. Naplňte nádobu malým množstvím vody do výšky cca 3 cm. Pomocí odměrky zjistěte, kolik vody v nádobě je.
4. Upevněte pomocí stojanu teploměr tak, aby konec kovové části byl ponořený, ale nedotýkal se dna ani stěn nádoby.
5. Tlačítkem *ZAHÁJIT MĚŘENÍ* spustíte záznam dat a začnete zahřívat vodu.
6. Jakmile voda začne vřít, počkejte ještě cca 1 minutu, aby bylo vidět ustálení teploty.
7. Přisypejte sůl (na každých 100 ml vody 2 až 3 polévkové lžice NaCl). Nemusíte míchat, sůl se rychle rozpustí sama.

Frekvence	<input type="text" value="2"/>	vzorky/s
Interval	<input type="text" value="0,5"/>	s/vzorek
Zahájit měření	☒ Ručně ☐ Hodnotou měřené veličiny	
Zastavit měření	☐ Po 180 s trvání experimentu ☒ Ručně	

8. Teplota se po přisypání soli nejprve o něco sníží, načež začne opět stoupat a ustálí se na nové (vyšší) teplotě varu. Měření ukončete tlačítkem ZASTAVIT a vypněte vařič.
9. Nádobu i teploměr dobře opláchněte, dejte pozor, abyste se nepopálili.

Ukázka naměřených dat

Závěr

Čistá voda z vodovodu vřela při teplotě 99,1 °C (bod varu závisí na aktuálním tlaku, který závisí na nadmořské výšce a stavu počasí). Přidání kuchyňské soli (NaCl) do vody zvýšilo teplotu varu na 108,0 °C, tedy téměř o 9 °C.

Poznámky

- Nepoužívejte pro ohřívání indukční vařič, hrozí zničení teploměru.
- Doporučujeme nepoužívat k ohřívání ani rychlovarnou konvici. Vysoké koncentrace soli mohou vnitřek konvice poškodit.
- Zkuste provést také další měření zmíněná v teoretickém úvodu:
  - Vývoj teploty při vaření vody (vliv fázového přechodu): www.vernier.cz/43
  - Tlak a teplota varu v různých nadmořských výškách: www.vernier.cz/294
  - Chladicí směs: www.vernier.cz/4